
Niềm tin đánh mất

Khuất Phong Nguyễn Đình Phùng

Tuần lễ vừa qua một dấu hiệu cho thấy cuộc đại khủng hoảng kinh tế biến chuyển ngày một nặng hơn và niềm sợ hãi cho kinh tế sẽ trở thành như thời kỳ Great Depression hồi đầu thế kỷ trước gia tăng lên nhiều. Dấu hiệu này là lãi suất của Treasury Bill cho 3 tháng đã trở thành dưới zero, có nghĩa các nhà đầu tư không còn tin tưởng vào bất cứ một phương cách đầu tư nào khác, ngoài chuyện mua giấy nợ ngắn hạn của chính phủ Hoa Kỳ. Nói cách khác, một nhà đầu tư mua Treasury Bill tuần qua, đã bỏ ra một đô la để mua T-Bill, ba tháng sau sẽ chỉ lấy lại được có 99 cents, thay vì có lời khi mua trái phiếu ngắn hạn này từ trước đến nay.

Hiện tượng này xảy ra vì các nhà đầu tư đã hoàn toàn mất niềm tin, cũng như sợ hãi cho tương lai là không có cách nào đầu tư an toàn được, từ stock đến bond, ngay cả chuyện bỏ tiền trong chương mục của ngân hàng, money market fund... cũng không ai tin là bảo đảm nữa! Chỉ còn giấy nợ của chính phủ Hoa Kỳ là còn được tin cậy là quốc gia Hoa Kỳ chưa đến nỗi phá sản nên chính phủ sẽ trả lại vốn. Vì thế các nhà đầu tư chịu mất tiền, chịu lỗ để gửi tiền cho chính phủ giữ hộ bằng cách mua T-Bill, hy vọng không bị mất vốn! Đây là dấu hiệu rõ ràng nhất cho thấy hệ thống kinh tế của Hoa Kỳ đã ngưng trệ hoàn toàn, tín dụng vẫn tiếp tục đông cứng và niềm tin vào kinh tế đã bị tiêu diệt, sợ hãi cho tương lai đã bao trùm mọi sự. Điều này có nghĩa kinh tế Hoa Kỳ đang gia tốc rơi vào vực thẳm, một ngày một nặng hơn!

Hiện nay các công ty, xí nghiệp của Hoa Kỳ đang bắt đầu cắt giảm, cho lay-off nhân công. Không ngày nào không thấy cả chục công ty loan báo cho nhân công nghỉ việc, như trong tuần qua Bank of America tuyên bố sẽ cắt 30,000 nhân viên, công ty làm giấy lớn nhất International Paper cắt 1500 nhân viên, công ty Alcatel-Lucent cho nghỉ 1000 người cộng thêm với 6000 nhân viên contract

ngắn hạn cho nghỉ nốt! Office Depot đóng cửa mấy trăm tiệm trên toàn quốc, sa thải nhân viên vì lỗ nặng! Đây là những công ty lớn hạng nhất, khi có chương trình sa thải nhân viên theo luật lệ của chính phủ phải loan báo trước, ngoài ra hàng chục ngàn những công ty nhỏ hay xí nghiệp của tư nhân, đang cho lay-off nhưng không bắt buộc phải công khai tuyên bố nên chưa biết rõ con số. Sau ngày lễ nghi Giáng Sinh và Tân Niên, con số thất nghiệp sẽ gia tăng kinh hoàng hơn vì nhiều công ty sẽ đợi qua mùa lễ này để bắt đầu sa thải nhân viên.

Tỷ lệ thất nghiệp cho tam cá nguyệt đầu của năm 2009 có thể sẽ tăng hơn 10%, có nghĩa trong vòng hơn một năm, số người mất công việc sẽ lên đến hai ba triệu người và chiều hướng còn gia tăng hơn nữa! Con số thất nghiệp gia tăng quá nhanh này sẽ ảnh hưởng nặng nề hơn nữa trên nền kinh tế theo vòng lẩn quẩn xấu. Khi thất nghiệp nhiều, sẽ không ai dám tiêu xài nữa, mức tiêu thụ xuống ảnh hưởng đến 70% tổng sản lượng quốc gia, sẽ đi xuống nặng hơn, các công ty sẽ phải cắt giảm nhiều hơn nữa để đỡ lỗ và sa thải nhân công nhiều hơn, tạo ra thất nghiệp nặng hơn. Cứ thế vòng lẩn quẩn xấu sẽ làm kinh tế lụn bại thêm khó gỡ được. Điều khác biệt của cuộc suy thoái hiện tại là không phải chỉ giới nghèo và giới trung lưu bị ảnh hưởng nặng nề. Ngay cả giới giàu có hiện nay cũng đang khốn đốn theo! Lý do là người giàu tại Hoa Kỳ tập trung tài sản của mình vào những đầu tư địa ốc và trên thị trường chứng khoán. Với giá nhà cửa đi xuống, các bất động sản thương mại cũng đang trên đường phá sản nặng, những dân giàu có tài sản bằng địa ốc nay gần như không còn gì vì bị mất nhiều!

Ngoài ra thị trường chứng khoán Wall Street cũng mất khoảng 40% giá trị từ đầu năm đến giờ, các dân giàu chơi stock đã thấy tài sản của mình mất gần nửa. Nếu chơi stock mạnh hơn, hay bạo tay hơn, có thể mất đi hàng 70-80% là chuyện thường! Vụ scandal tuần qua trên Wall Street về Bernard Madoff, cựu chủ tịch của thị trường chứng khoán Nasdaq, đã lường gạt các nhà đầu tư

trên 50 tỷ Mỹ Kim còn làm xáo động hơn nữa và làm cho nhiều dân giàu tỷ phú, giao hết tài sản cho Madoff quản trị, ngày hôm trước còn là tỷ phú, sáng hôm sau tỉnh giấc đã thấy mình trắng tay không còn đồng nào! Đây là câu chuyện lạ lùng, kỳ khôi không thể tưởng tượng được vì Bernard Madoff là nhân vật nổi tiếng trong giới đầu tư trên Wall Street, được kính trọng, nể vì, là người sáng lập ra thị trường Nasdaq. Công ty đầu tư của Madoff được tin nhiệm vì trong vòng 20, 30 năm nay, lúc nào công ty này cũng đem lại tiền lời cho các người bỏ tiền đầu tư trên 10% mỗi năm, đều đặn không bao giờ thiếu, kể cả những giai đoạn khủng hoảng stock crash những năm trước. Madoff là dân gốc Do Thái, được coi như một thứ thần thánh trên Wall Street vì tài đầu tư, được kính trọng và mời làm chủ tịch các tổ chức từ thiện, các trường đại học như đại học Yeshiva của Do Thái, đầu tư hộ cho các tổ chức này! Các dân tỷ phú gốc Do Thái hầu như người nào cũng đưa tiền cho Madoff đầu tư hộ vì tin tưởng tuyệt đối vào tay này. Có nhiều gia đình giàu có gốc Do Thái ở New York và Florida đưa hết tiền của hai ba thế hệ trong gia đình cho Madoff đầu tư hằng ba mươi năm nay, tin tưởng chắc chắn là tiền đầu tư của mình an toàn! Có nhiều người xin gia nhập các country club chơi golf để chỉ hy vọng được giới thiệu với Madoff và cầu khẩn để tay này chịu nhận tiền đầu tư cho mình. Người nào không được Madoff nhận lời đều tiếc rẻ cho là số phận hẩm hiu không được thiên tài Madoff giúp đầu tư hộ. Sau này khi nội vụ vỡ lở, những người này mới hiểu rằng họ được Madoff thương hại không nỡ gạt nên mới không nhận tiền để đầu tư!

Tuần lễ vừa qua, Madoff bị FBI bắt vì có người tố cáo là công ty Madoff chỉ là một công ty lường gạt theo kiểu kim tự tháp gọi là Ponzi scheme, có nghĩa là Madoff lấy tiền của những người đầu tư sau để trả lời cho những người đầu tư trước, các giấy tờ về đầu tư trên thị trường chứng khoán đều là giả mạo hết. Điều lạ lùng là chuyện gạt gẫm này kéo dài đã mấy chục năm nay, nhưng không

ai kiểm soát được. Nhưng sau cùng chỉ vì gần đây nhiều người sau khi đã mất quá nhiều tiền vì stock xuống, đòi rút tiền trong chương mục với Madoff ra nên Madoff không đủ tiền để trả cho những người này. Madoff thú nhận chuyện gạt của mình với hai người con trai cùng làm việc trong công ty và chính hai quý tử này báo với FBI để hy vọng gỡ tội cho chính mình khi buộc tội ông bố! Số tiền mất đi do Madoff lường gạt lên đến 50 tỷ Mỹ Kim, trong khi hiện tại tài sản của công ty do Madoff làm chủ còn không đến 100 triệu trong account và không ai hiểu số phận của 50 tỷ Mỹ Kim này hiện đang ở nơi đâu! Đây là vụ lường gạt lớn nhất lịch sử và ảnh hưởng nặng đến thị trường chứng khoán trên Wall Street vì hầu như không có tay tỷ phú gốc Do Thái nào trên Wall Street không bị mất tiền vì bị Madoff gạt! Điều đau đớn cho một số tỷ phú này là tin tưởng tuyệt đối vào Madoff, bao nhiêu tài sản giao hết cho Madoff đầu tư để bây giờ đang từ tỷ phú trở thành trắng tay trong một ngày!

Điều lạ lùng là tuần vừa qua không phải chỉ có một vụ công ty Madoff lường gạt 50 tỷ Mỹ Kim, nhưng còn có vụ của luật sư Marc S. Dreier, người sáng lập tổ hợp công ty 250 luật sư nổi tiếng vào bậc nhất của New York. Dreier bị bắt vì lường gạt hàng 300, 400 triệu Mỹ Kim của các nhà đầu tư khi Dreier bán những giấy tờ trái phiếu ma cho các người đầu tư này. Dreier lường gạt trắng trợn đến mức giả làm chủ tịch của công ty địa ốc Solow Realty của New York, đem những nhà đầu tư mình muốn gạt vào họp ngay tại phòng họp trong cao ốc của công ty Solow, trong khi chủ tịch thật đi ngang bên ngoài không hề biết mình bị Dreier mạo danh để gạt những nhà đầu tư ngay trong phòng họp của mình! Điều ngạc nhiên là tổ hợp luật sư của Dreier lớn cả hàng 250 luật sư khác nhưng bị ngay chính chủ tịch sáng lập Dreier gạt luôn không biết là mình làm việc cho kẻ chuyên lường gạt! Vụ này tuy không lớn bằng vụ 50 tỷ Mỹ Kim của Madoff nhưng hai vụ lường gạt này vỡ lở chỉ cách nhau vài ngày làm Wall Street hiện nay không còn ai

dám tin ai, không biết ai là lương thiện hay cũng như Madoff và Dreier, nổi tiếng hạng nhất trên Wall Street ai cũng biết và được tin cậy nhưng thực sự chỉ là quân lường gạt! Điều này cho thấy hiện nay Wall Street đã thối nát và sụp đổ khó lòng chữa được. Khi các công ty đầu tư như Bear Stearns, Lehman Brothers phá sản, Goldman Sachs và Morgan Stanley đang trên đà vỡ nợ, các ngân hàng như Citigroup, công ty bảo hiểm AIG cần chính phủ bơm cả trăm tỷ Mỹ Kim cũng chỉ còn sống lây lất, các hệ thống tín dụng bị đông cứng vẫn chưa thể làm lưu thông trở lại làm toàn thể các hoạt động kinh tế bị chết nghẹn. Điều này cho thấy viễn ảnh vẫn tiếp tục đen tối và chính quyền mới của Barack Obama còn gặp nhiều khó khăn để giải quyết. Điều tệ hại là chưa lên cầm quyền, Obama đã bị vụ thống đốc tiểu bang Illinois là Rod Blagojevich làm bậy, đem chức vụ thượng nghị sĩ thay thế Obama đem rao bán và bị bắt. Vụ này sẽ làm uy tín của Obama bị ảnh hưởng lây nhất là nếu đồng lý văn phòng chief of staff của Obama là Rahm Emanuel bị dính vào vụ phạm pháp của Blagojevich này!

Đây là điềm không tốt cho chính quyền mới của Obama, chưa lên nhậm chức, chưa làm được việc gì đã bị scandal lớn làm bối rối giải quyết không ổn thỏa. Đây cũng là điềm xấu cho quốc gia Hoa Kỳ, khi vận nước suy vi, kinh tế khủng hoảng nặng còn bị bao nhiêu vụ xấu xa khắp nơi khắp chốn đổ vỡ ào ạt làm niềm tin vốn mong manh nay coi như đã mất hẳn, không còn gì. Tương lai của Hoa Kỳ như vậy đang đi vào con đường dẫn dắt đến Great Depression như vậy có lẽ cũng không còn xa lắm!

Khuất Phong Nguyễn Đình Phùng
<http://www.nguyendinhphung.com>